

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
lantbruksvetenskap

Vattenparken i Enköping - en brukarstudie

Petra Löfgren

Kandidatarbete vid institutionen för stad och land
Sveriges lantbruksuniversitet Uppsala
Landskapsarkitektprogrammet 2013

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, Fakulteten för naturresurser och lantbruksvetenskap

Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur

EX0282 Projekt i landskapsarkitektur, 15 hp på landskapsarkitekturprogrammet, Uppsala

Nivå: Grundnivå G2E

© Petra Löfgren, 2013

Titel: Vattenparken i Enköping – en brukarstudie

Engelsk titel: The Waterpark in Enköping – a Study of Use

Nyckelord: anthropological tracking, brukarstudie, dagvatten, Enköpings vattenpark, rekreation, fågelskådning

Handledare: Ulla Myhr, SLU, institutionen för stad och land

Examinator: Anna Tandré, SLU, institutionen för stad och land

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se/>

Sammandrag

Enköpings vattenpark anlades i slutet av 1990-talet som en del i arbetet med att förhindra en hotande övergödning av Östersjön och Mälaren. Dess huvuduppgift är att rena ungefär hälften av Enköpings dagvatten innan det når ut till Mälaren. Förutom denna aspekt har syftet även varit att skapa en attraktiv plats för Enköpings invånare att vistas i och omkring. Min kontakt med parken, från att ha växt upp i närheten, cyklat förbi den under flera års tid, till att faktiskt arbeta i den, fick mig att fundera kring dess övriga men inte fullt så uttalade funktioner. Detta ledde fram till de två frågeställningarna; - Vilken relation har besökaren till Vattenparken och vad betyder den därigenom för dem? För att söka svar på dessa frågeställningar ägde inledningsvis samtal rum med kommunens chef för Vatten & Avlopp, som varit delaktig under hela arbetet med Vattenparken. Anläggandet av Vattenparken har fått genomgå en del mothugg och oro längs vägen från olika håll, varför det inte flutit på helt bekymmersfritt. När parken väl stod färdig blev det dock tydligt att parken skulle komma att bidra med många positiva reaktioner, bland såväl stadens invånare som besökande utifrån. Observationer utfördes under ett tiotal studiebesök i Vattenparken. Dels gjordes iakttagelser av parken och dess besökare när den var befolkad för att se hur besökaren använder parken. Dels gjordes iakttagelser av parken oberoende av närvarande besökare, genom observationsmetoden anthropological tracking, där spår av användning i området undersöks. Som en tredje del i denna observationsstudie gjordes en upplevelsestudie, där jag som besökare noterade mina egna sinnesstämningar och upplevelser vid besöken. Vid ett par besök gjordes intervjuer med Vattenparkens besökare med hjälp av ett iordningsställt frågeformulär. Besökaren fick bland annat redogöra för vad han/hon gör i Vattenparken under besöken, hur ofta han/hon går dit, eventuella favoritplatser, samt vad som upplevs som bra/dåligt med parken. Detta arbete har visat att Vattenparken används regelbundet på flera olika sätt, av såväl gammal som ung. Det är en plats där det är vanligt förekommande med olika rekreativa aktiviteter såsom promenader, fiske och fågelskådning. Det är en mötesplats där människor till exempel fikar, beskådar naturen eller vilar vid någon av de rastplatser som finns utställda längs promenadstigen. Förutom dessa rastplatser och de regelbundet klippta gångstråken tycks det inte finnas någon specifik plats i parken som favoriseras särskilt av besökaren. Vattenparken nyttjas i olika studiesyften av såväl skolor och organisationer i dess närhet, men även av internationella besökare. Flera av de ord från de besökare jag talade med om hur de upplever parken var av positiv karaktär. Där fanns ord såsom *rogivande*, *trevlig*, *gör nytta*, *speciell*. *Fåglar* och *vatten* nämndes särskilt frekvent i samband med det som ansågs positivt för Vattenparken. Beskrivningar såsom *träskaktig* och *luktar illa* utgör exempel på ord av en mer negativ klang och det framkom en del förslag till förändringar av parken. Den upplevelsestudie som bygger på mina egna upplevelser från parken visar att upplevelsen sker med alla sinnen och skiftar beroende av *väder och säsong*. Min förhoppning är att detta arbete ska kunna bidra med intressant material som kan användas inom liknande projekt som Vattenparken i framtiden.

Abstract

The Waterpark in Enköping was built in the late 1990's as a part of a project to prevent a threatening over-fertilization of Lake Östersjön and Lake Mälaren. The main function of the Waterpark is to clear about half of the town's stormwater before it reaches Lake Mälaren. Aside from this aspect, it has been important to make an attractive place for the citizens to be in and around. The contact that I have made with the park during the years, from my growing-up in the neighborhood to me working actually with it, made me think about its other functions besides the stormwater aspect. This led me to two questions; What kind of relation do the visitors have with the park and what does the park mean to them? As an attempt to find some answers to these questions, a meeting took place with the head of the department for Water and Sewage in Enköping. He has been involved in the Waterpark project from the start to the end. The project has undergone some struggling along the way but as it reached its final, it was obvious that the Waterpark contributed in many positive reactions, from both citizens and visitors from outside the city. Observations were made during the visits to the Waterpark. These were both made with people present, to see what they were doing there, and without people only to study different kinds of traces left by people who have been there. The latter was made with an observation method called anthropological tracking. As a third part of the observation study, there was a study of experience. This was made with me as a visitor, noting what kind of experiences I face during the visits. A couple of times, interviews were made with people visiting the Waterpark, bringing a questionnaire as my help. The aim was for example to let them explain what they do during their visits, how often they visit the park and if they have a favourite spot there and what they experience as good or bad with the Waterpark in general. The study has shown that the Waterpark is being used in many different ways, by young and old. It is a place commonly used for recreational cause such as walking, fishing or looking at birds. It is a place where people meet, have their coffee, watch the surroundings or rest by one of the benches that is placed along the strolling path. Except from these benches and tables, it didn't seem like there was a specific spot in the area that was to consider a favourable one by the visitor. The Waterpark is being used in different kinds of studying causes by schools and organisations from both nearby and internationally. Many of the words spoken by the visitors were of a positive character. There were words such as *calming*, *nice*, *meaningful* and *special*. *Birds* and *water* were used most frequently as words combined with the positive aspects of the park. On the other hand descriptions such as *swampy* or *smell bad* makes out examples of words with a more negative tone and there were even some requirements made by some of the interviewees about changes of the park. The experiential study that is built upon my own experiences of the park displays that the experience happens with all your senses and that it differs depending on weather and season. My hope is that this study can contribute with interesting material to similar projects as the Waterpark in the future.

Introduktion

Mitt i Enköping, på en gammal åker, slingrar sig ett vattensystem fram likt en orm bland bostadsområden och sportfält. Det är Enköpings vattenpark, vars huvuduppgift är att rena ungefär hälften av Enköpings dagvatten. Sedan parken anlades i slutet av 1990-talet har den kommit att bli ett välbesökt rekreationsområde för Enköpings invånare samt en viktig lokal för olika djurarter. Den har dessutom hjälpt till att sätta Enköpings kommun på kartan, både nationellt och internationellt.

Idén till att göra ett kandidatarbete om Enköpings vattenpark föddes under en skridskotur på Mälaren tillsammans med min pappa. Under färden träffade vi på en bekant som berättade att han även brukade ta sig några varv på dammarna i Vattenparken inne i stan när vädret tillät. Då slog det mig att jag aldrig riktigt tänkt på de olika aktiviteter som faktiskt försiggår där, utöver rening av stadens dagvatten. Genast började jag tänka på den där fisken som låg i diskhon på jobbet sommaren innan, som en av mina fiskeintresserade arbetskamrater fångat. Denna fisk kom ur precis samma dammar som det åktes skridskor på vintertid och det skulle tas prover på den för att se om den innehöll några konstiga ämnen som inte bör finnas i parkens vatten. Genom mitt sommarjobb på Enköpings reningsverk har jag sedan några år tillbaka kommit i kontakt med Vattenparken varje sommar, då vi tar regelbundna prover på dess inkommande och utgående vatten.

Då jag har växt upp i närheten av Vattenparken har jag under flera års tid passerat den i stort sett dagligen till och från skolan. Det slog mig dock att det som fanns alldeles inom räckhåll i själva parken kom i skymundan eftersom jag var så fokuserad på cykelfärdens slutmål. Att där fanns ett djurliv samt fritidsaktiviteter såsom fiske och skridskoåkning hade undgått mig, trots att jag cyklat förbi parken så ofta genom åren. Med detta i bakhuvudet ville jag göra ett fördjupande arbete om Vattenparken för att skapa mig en god inblick i vad som sker där och vad parken egentligen betyder för de som vistas där. Arbetet kan även bidra med vägledning inför framtida anläggningsarbeten och projekt av liknande slag.

Syfte

Syftet med kandidatarbetet är att undersöka vilken relation Vattenparkens besökare har till parken och vad den därigenom betyder för dem.

Begreppsdefinition

I arbetet finns tre begrepp som förekommer regelbundet och som används enligt följande definitioner.

Relation

Med *relation* avses enligt *Nationalencyklopedin* (2012) ett förhållande (mellan två [eller flera] företeelser); känslomässigt förhållande (mellan två eller flera personer).

Utifrån denna definition använder jag begreppet *relation* för att beskriva det förhållande Vattenparkens brukare har till parken. I detta läser jag in vad brukaren gör, känner och upplever där eller i anslutning till den.

Användning

Ordet *användning* kan ses som ett relativt brett och tvetydigt begrepp då användning kan innebära en mängd olika saker. När jag i detta arbete talar om användning syftar jag till all form av aktivitet som utförs av parkens besökare. Detta innefattar många slags aktiviteter, som till exempel pedagogisk verksamhet, att betrakta omgivningen, motionera eller filosofera. Användningen kan ske både direkt genom att besökaren befinner sig i parken, men även indirekt genom att någon till exempel iakttar parken på avstånd. Jag har definierat begreppet utifrån min egen synvinkel och den funktion det har i mitt arbete då jag inte funnit någon lämplig definition på annat håll.

Betydelse

Även begreppet *betydelse* kan innefatta olika innebörder, vilket också *Nationalencyklopedin* (1990, s. 505) gör gällande. Jag har därmed definierat begreppet på det sätt som är av betydelse för mitt arbete. I mitt fall kan begreppet betydelse översättas med ordet påverkan. Med det menar jag dels den påverkan Vattenparken har på miljön och till viss del som reklam för att visa Enköping utanför kommunens gränser. Främst syftar jag dock till den påverkan parken har på den enskilde individen. Begreppet betydelse innefattar även aspekten hur platsen upplevs av besökaren. Betydelsen är givetvis individuell då vi alla upplever en plats på olika sätt.

Beskrivning av Vattenparken

I följande avsnitt presenteras en översiktlig beskrivning av Vattenparken – dess lokalisering, bakgrunden till dess tillkomst, hur tillkomstprocessen fortlöpt samt dess utseende och innehåll.

Lokalisering

Vattenparken är belägen centralt i Enköping på ett område som kallas Korsängsfälten. I anslutning till parken finns sportanläggningar, bostäder samt åkermark och centrum ligger inom några minuters gångavstånd. Enköping är en sjönära stad med hamnverksamhet vid centrum och badplatser i stadens utkant. Avståndet mellan Vattenparken och Mälaren är litet, cirka 4 km.

Översiktskarta Enköping

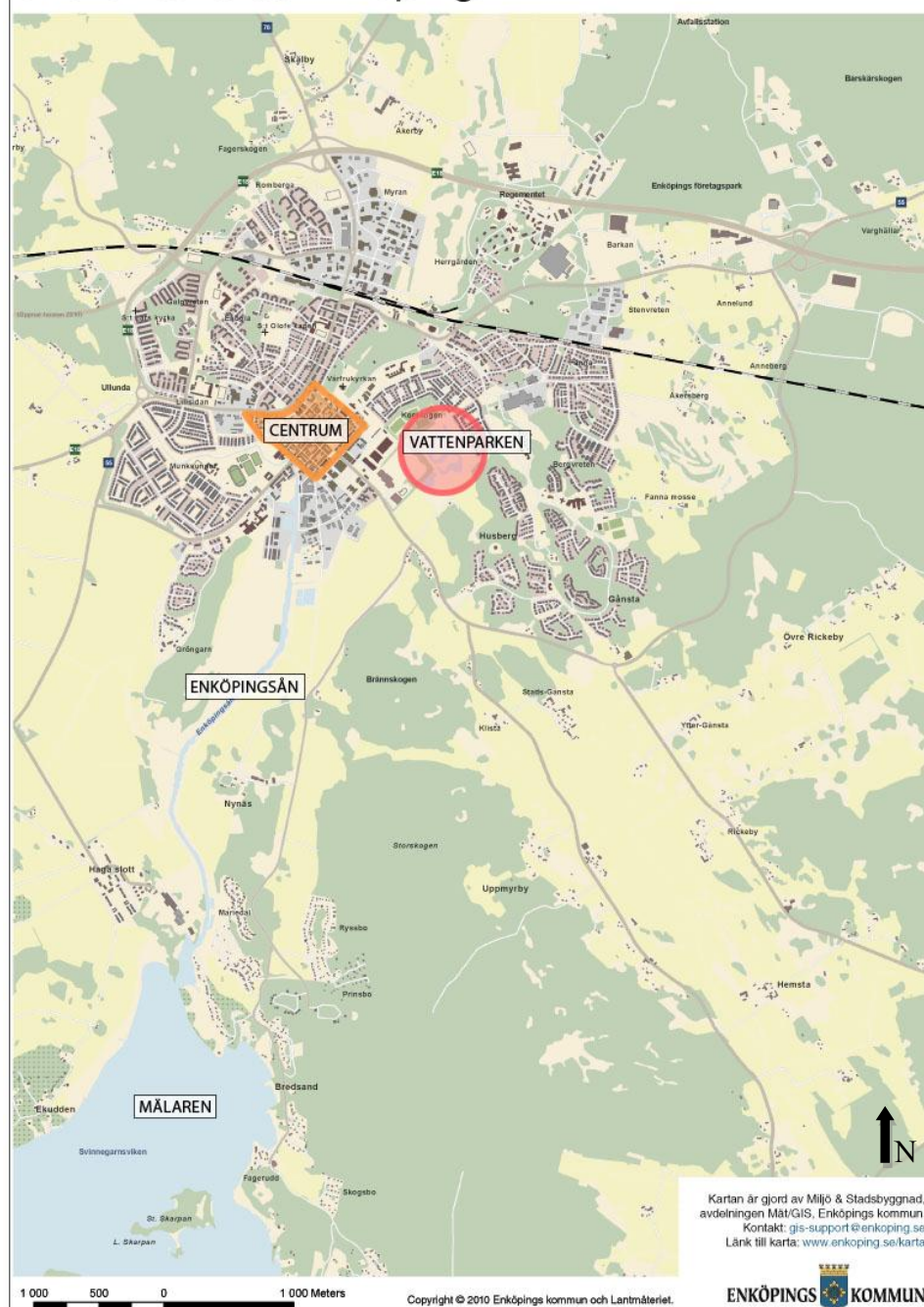

Bild 1. Vattenparken är belägen centralt i Enköping på ett område som kallas Korsängsfälten. Avståndet mellan Vattenparken och Mälaren är kort. Underlaget utgörs av Enköpings kommuns översiktskarta, vilken bearbetats av Petra Löfgren 2012.

© Lantmäteriet Medgivande i2012/0021

Vattenparken – en park bland många

Enköpings stad är känd för sina parker som representeras av små fickparkers såväl som större parker. Enligt kommunens parkkarta är dessa utspridda i staden men de är främst lokaliserade i närheten av centrum och längs en sträcka i riktning mot resecentrum norrut. Idag utgör Vattenparken den enda större parkmiljön i området sydöst om centrum. I nordväst finns en mindre park, en så kallad fickpark (Enköpings kommun 2009).

Vattenparkens utformning

Bild 2. Illustrationsplan över Vattenparken från detaljplan 320, Enköpings kommun. Användning sker efter medgivande från kommunen. Norrpil är tillägg av Petra Löfgren.

Kommunen konsulterade Water Revival Systems (WRS) i Uppsala gällande Vattenparkens utformning och växtetablering. Som projektör för arbetet stod Miljö- & Projekteringsbyrån i Mälardalen AB med kontor i Västerås.¹ Parken består av vatten- och ängsmark. Genom ängen klipps promenadstigar som leder fram till träbroar där besökaren kan ta sig över dammen på olika ställen. Längs promenaden skiftar vyerna mellan öppna vattenspeglar, vasskorridorer och skuggande grönska (Enköpings kommun 2000). Det finns även en handikappanpassad väg som leder en bit in i parken. På vissa håll leder stigarna fram till rastplatser med bänkar och bord där man kan sätta sig och vila en stund eller äta en medhavd matsäck.

Bakgrunden till Vattenparken – från idé till verklighet

För att ta reda på anledningen till att det anlades en Vattenpark i Enköping vände jag mig till kommunens VA-chef Ulf Pilö för samtal. Ulf Pilö har varit delaktig under hela vattenparksprojektet och har därigenom goda kunskaper om projektet

¹ Ulf Pilö, VA-chef, samtal 17 april 2009.

och hur det fortskridit. Nedan följer en redogörelse för vad han sade under våra samtal den 17 april 2009 samt den 20 oktober 2010.

Enligt Pilö påbörjade kommunen arbetet med en vattenpark i Enköping på grund av de larm som kom på 1970-talet om att sjön Mälaren och Östersjön hotades av övergödning. EU hade ställt krav på landets kommuner att halvera sina kväveutsläpp från reningsverken och genom projektet ”Mälarens vatten”, som Enköpings kommun startade 1995, minskade utsläppen och kommunen kunde uppfylla EU:s krav. Enligt Pilö fanns det tankar om framtiden och en vilja från kommunens sida att ligga steget före om det skulle bli aktuellt med hårdare krav framöver. Fokus lades på rening av stadens dagvatten. En dagvattenpark blev en alternativ lösning till en dyr utbyggnation av stadens reningsverk och en sådan vattenpark skulle rena ungefär hälften av Enköpings dagvatten på naturlig väg innan det når Mälaren. Förutom att rena dagvatten skulle vattenparken dessutom bidra till att skapa en vacker och attraktiv miljö för allmänheten samt gynna biologisk mångfald. Det skulle därmed bli en lösning som kombinerar olika intressen.

Pilö berättar vidare att det så kallade Korsängsfältet vid denna tidpunkt utgjordes av kommunägd åkermark som låg i träda. Fältet ligger nära centrum och i anslutning till sportfält, bostadsområden och skolor och det skulle därmed utgöra en bra plats för en ny park. Detta medförde att den nya parken, förutom att rena dagvatten, även skulle vara lättillgänglig och handikappanpassad, locka till vistelse och vara estetiskt tilltalande för de som skulle komma att besöka den.

Reaktioner från de boende i området under planeringsarbetet

Enligt Ulf Pilö kom det in många synpunkter från boende i det berörda området om att det där minsann inte skulle sättas in några grävmaskiner! Många olika tänkbara scenarier och frågor dök upp. Det fanns en oro kring drunkningsrisken för de barn som skulle vistas där och huruvida en vattenpark skulle bidra till ett ökat myggbestånd i området. Frågorna kring eventuella myggproblem kunde dock klaras upp relativt snabbt. I en vattenpark av det aktuella slaget är vattnet ständigt i rörelse vilket missgynnar myggornas fortplantning. Gällande barns säkerhet vid vatten var en lösning att skapa slänter mot vattnet med en mycket flack lutning. Om någon faktiskt ramlar i vattnet, så blir det inte bråddjupt direkt. Ulf Pilö påpekar också att drunkningsrisken till största del berör små barn, som ännu inte lärt sig att vara försiktiga i närheten av vatten. Barn som är så pass små att drunkningsrisk föreligger, ska aldrig lämnas ensamma i dessa miljöer.

Efter många turer fram och tillbaka gavs till sist klartecken att påbörja byggnationen av Enköpings vattenpark. Anläggningsarbetet startade i maj 1998 och skedde i olika etapper. Invigningen av den färdigställda parken ägde rum i augusti år 2000.

Reaktioner på den anlagda parken

När invigningen av det färdiga projektet ägde rum väcktes ett stort intresse och parken fick mycket positiva reaktioner från olika håll. Bland annat stod invigningen som huvudämne på löpsedlarna till lokaltidningen Enköpingsposten samt Uppsala Nya Tidning. Ulf Pilö menar att det blev tydligt att parken uppnått ett högre värde i det att den inte enbart gynnar vår miljö, den är vacker också.¹

Ett område närmast villabebyggelsen ansågs vara särskilt känsligt då det var öppet och utsatt för vind, varför det ansågs lämpligt att plantera träd som avskärmning mot parken. Vid de stormöten som hölls tillsammans med de boende i

området dök nya åsikter upp. Vissa protesterade mot planteringen som skulle ta bort den fina sjöutsikten över vattenparken. Åsikterna hade således vänt från att handla om att det minsann inte skulle få sättas in några grävskopor på fältet till att det fanns en oro över att den fina sjöutsikten skulle försvinna. Problemet med den skymda sjöutsikten löstes genom att skapa siktlinjer mot vattenytorna mellan träden, vilket möjliggjort fri sikt mot vattnet från alla bostäder närmast parken. När en av villorna i området skulle säljas, stod det till och med i annonsen *"Villa på Korsängen med sjöutsikt över vattenparken"*.

Vattenparkens besökare kommer till stor del från Enköping, men den visas även upp för såväl nationella som internationella besökare som vill ta del av Vattenparken och de tankar som ligger bakom projektet.

Vattenparksprojektet har fått god uppbäckning av kommunens politiker. Erfarenheterna från Vattenparken och de goda resultat den gett miljömässigt och ekonomiskt har lett fram till idén att anlägga ytterligare en vattenpark i Enköping. Den nya så kallade Paddeborgsparken ska få till uppgift att rena den resterande delen av Enköpings dagvatten.²

Avgränsning

Genom sin funktion som dagvattenrenare utgör Vattenparken ett viktigt inslag i kommunens miljöarbete. Jag har dock valt att utesluta de delar som beskriver parkens tekniska och biologiska funktioner då de redan finns väl dokumenterade och inte har en direkt koppling till mitt arbetes syfte. Jag har således valt att avgränsa mitt arbete till att studera vilken relation besökarna har till parken genom att tillämpa nedan nämnda metoder.

Metod

Mina metodval utgick från strävan efter att nå kunskap om besökarnas relation till Vattenparken och vad den därigenom betyder för dem. Den metod som jag ansåg vara mest lämplig var att söka mig direkt till brukaren. Jag gjorde ett flertal studiebesök i Vattenparken för att göra intervjuer med besökare för att därigenom få svar på vilken relation de har till parken. Jag var även på plats för att göra egna observationer, dels gällande hur andra besökare använder parken men även hur jag själv använder och relaterar till den.

För att få en grundläggande introduktion till Vattenparken sökte jag även upp personer som varit delaktiga i Vattenparken som projekt, där Ulf Pilö (kommunens VA-chef under detta arbete) varit en viktig källa. Hans kunskap gav en inblick i varför och hur parken kom till från första början och även hur den i olika skeden blivit bemött av brukarna.

Jag har även tagit del av kommunens illustrationsplan över Vattenparken för att få en övergripande bild av Vattenparken samt ge läsaren en orienterande bild av hur parken ser ut. Med hjälp av kommunens parkkarta har jag studerat

² Ulf Pilö, VA-chef, samtal 20 oktober 2010.

huruvida parkens läge i förhållande till övrig grön- och blåstruktur i staden kan påverka dess betydelse för brukaren.

Observation av hur parken brukas

Jag använde mig av följande observationsmetoder när jag besökte Vattenparken.

Brukarstudier

Genom att iaktta parkens brukare/besökare sökte jag få en inblick i hur de använder den. Observationerna gjordes under åren 2009 och 2012 och de ägde rum i hela parken, där jag på håll tog del av de aktiviteter som försiggick. Detta skedde på dagtid, förmiddag och eftermiddag, under vår, sommar, höst och vinter. De flesta besöken gjordes under goda väderförhållanden med undantag för några kalla och blåsiga dagar. Observationerna kunde till exempel gå ut på att jag promenerade i Vattenparken och noterade det som försiggick omkring mig. Detta skedde återkommande under mina tiotal besök i parken.

Anthropological tracking

För att söka svar på hur Vattenparken används och därigenom vilken relation besökaren har till den använde jag en metod som kallas för *Anthropological tracking*, vilken står att läsa om i boken *Experiential Landscape* av Kevin Thwaites och Ian Simkins (2007, s. 82-83, 87-88, 95). Det är en observationsmetod där olika faktorer såsom slitage och skräpansamlingar kan visa hur en plats används. Den gör det möjligt att studera hur en park brukas även om det för stunden inte finns besökare i den. Det kan till exempel handla om stigar som skapas genom spontana genvägar, eller återkommande skräpansamlingar på en plats som kan tyda på att den används som en samlingsplats (Thwaites & Simkins 2007, s. 87-88). Jag har på så sätt sökt svar på om det finns områden som används särskilt frekvent. De faktorer som jag ansåg var relevanta att studera i mitt fall var slitage samt skräpansamlingar från besökare som tyder på vistelse där.

Intervjuer

Ett antal intervjuer ägde rum med Vattenparkens besökare. Dessa utfördes med hjälp av ett i förväg iordningställt frågeformulär där alla, såväl gammal som ung och kvinna som man, fick svara på samma frågor. Jag var nyfiken på hur och när de använder parken samt vad de tycker om den i allmänhet. Intervjuerna ägde rum under våren 2009 respektive sommaren 2012 och vid det senare tillfället gjordes en smärre komplettering av frågor som jag fann relevanta. Vid intervju-tillfället våren 2009 tog jag kontakt med cirka tio personer vid olika tillfällen och skrev själv ner de svar som jag fick och gjorde en sammanställning. Detta innebär att den svarande inte fick lång betänketid.

Sommaren 2012 gjorde jag en enkät som delades ut till 13 personer där de själva fick fylla i svaren som senare sammanställdes. Betänketiden blev därmed något längre än vid intervjutillfällena under våren, om än maximalt cirka 60 minuter. Jag sammanställde frågor vilka jag ansåg skulle ge ett representativt underlag för min undersökning gällande parkens användningsområden och betydelse. Besökarna har värdefull information om hur de upplever Vattenparken och vad den betyder för dem vilket utgör en viktig grund för mitt arbete.

Intervjufrågor våren 2009:

- Går du hit ofta?
- Varför går du hit?
- Vad tycker du om Vattenparken?
- Är det något du tycker är särskilt bra/dåligt?
- Finns det något du skulle vilja förändra/tillföra? Saknar du något?
- Vad tycker du om parken ur en estetisk synpunkt? Är den fin, vacker, tråkig?
- Vart brukar du gå? Har du någon favoritplats?

Enkätfrågor sommaren 2012:

- Hur ofta besöker du Vattenparken?
- Varför går du dit?
- Vart brukar du gå när du är där? Har du någon favoritplats? (se bifogad karta)
- Vad brukar du göra i Vattenparken?
- Vad tycker du om parken?
- Är det något du tycker är särskilt bra/dåligt?
- Finns det något du skulle vilja förändra/tillföra? Saknar du något?
- Vad tycker du om parken ur en estetisk synpunkt?

Försök markera var du vistas mest. Det kan vara flera ställen.

Bild 3. Illustrationsplan från detaljplan 320, Enköpings kommun. Användning sker efter medgivande från kommunen. Norrpil är tillägg av Petra Löfgren 2012.

Upplevelsestudie

Det som upplevs på en plats kan skapa en viss relation till platsen ifråga. För att ta reda på vilka upplevelser Vattenparken erbjuder antecknade jag det jag själv upplevde under mina besök.

I min studie har jag även sammanställt ord som kan kopplas samman med en upplevelse. Dessa ord nämndes av parkens besökare i samband med mina intervjuer och jag antecknade dem vid intervjutillfället. Orden användes för att skapa en bild av hur parken uppfattas och upplevs av besökaren vilket således kan ge information om vilken relation som finns mellan parken och dess besökare.

Resultat

I följande avsnitt presenteras de resultat som framkommit av mina observationer, intervjuer och upplevelsestudier.

Observation av hur parken brukas

Genom att iaktta parkens brukare/besökare sökte jag få en inblick i hur de använder den. Observationerna ägde rum i hela parken då jag på håll tog del av de aktiviteter som försiggick. Nedan följer resultaten av de observationer jag gjort av Vattenparken och de sysselsättningar som var vanligt förekommande där.

Brukarstudie våren 2009

- Det är många som promenerar, ofta i sällskap av hund. Runt parken, där gång- och cykelvägar är asfalterade, går många med barnvagn.
- Ett vanligt inslag är barn, ungdomar och vuxna som fiskar.
- Vid flertalet tillfällen har jag sett förskolegrupper och andra barn och vuxna i parken som matar fåglar med bröd vid vattenkanten.
- Vid rastplatserna sitter folk och fikar eller vilar.
- Vid något tillfälle har jag sett längdskidåkare.
- Någon har varit där och tittat på blommor.
- Vid ett par tillfällen har jag deltagit då personal från Enköpings reningsverk anordnat rundtur i parken i pedagogiskt syfte.

Anthropological tracking sommaren 2012

För att kunna utläsa hur parken används även då det inte finns några besökare i den använde jag mig av metoden Anthropological tracking (Thwaites & Simkins 2007, s. 82-83, 87-88, 95). Jag fokuserade på att studera slitage som visar var besöksstrycket är som störst samt skräpansamlingar som ger upplysning om var besökarna ofta vistas. Dessa utgör tecken på att besökaren stannar till på ett visst ställe under sitt besök och bidrar till att det hamnar proportionellt sett mera skräp där. För att visa resultatet av min observation har jag utgått från kommunens illustrationsplan över Vattenparken som underlag och tillfogat den symboler och markeringar som påvisar olika tecken på brukar användning, se bild 4.

Bild 4. Illustrationsplan från detaljplan 320, Enköpings kommun. Planen visar slitage och skräpansamlingar som utgör tecken på brukaranvändning. Tillägg i form av färgmarkeringar, symboler och norrpil är gjorda av Petra Löfgren 2012. Användning sker efter medgivande från kommunen.

Den gröna markeringen syftar till att visa de gångstigar som skapas regelbundet genom gräsklippning, som brukaren är hänvisad till att använda. Dessa klipps genom ängsvegetation, som genom sin höjd gör det svårare att passera där varvid slitaget sker naturligt på de uppklippta gångarna. Min uppfattning är att fler sådana gångar skapats genom åren, möjligtvis genom tecken på att brukaren trampar upp nya stigar och genvägar. Vissa gångstigar/områden är bredare än andra och det är möjligt att anta att dessa används mer frekvent.

De röda markeringarna är uppdelade i tre olika kategorier och syftar till att visa hur grovt slitaget är på olika områden av parken. Graden av slitage är här uppdelad i mindre slitage, måttligt slitage samt grövre slitage. På vissa håll är slitaget av grövre karaktär, vilket delvis kan härröra från deras anslutning till sittplatser eller utkikplatser. Det kan även ha som orsak att marken på dessa ställen har en slitagekänslig yta, såsom sank mark som kan förstärka slitaget. Överlag är slitaget relativt jämnt fördelat över gångstråken, men det syns att vissa vägar används mer regelbundet och att det finns sidovägar som inte används i

lika stor utsträckning. Utifrån detta tycker jag mig kunna se ett mönster som tyder på att en viss slinga, som viker av i mitten av parken, används mest frekvent.

Gällande nedskräpade platser var det sådana platser som kan påvisa mänskligt uppehåll med hjälp av kvarlämnat skräp. Skräpet utgjordes av cigarettfimpar, snus och godispapper. Dessa hittades uteslutande i anslutning till sittplatser i parken, instoppade mellan sittmöblernas träplankor eller utspridda på marken vid sidan om dem. Detta tyder på att brukare befinner sig på platsen tillräckligt länge för att förbruka föremålet ifråga innan de går vidare.

Röster om vattenparken våren 2009

Under våren 2009 ställde jag frågor till tio av Vattenparkens besökare gällande deras relation till parken. I följande avsnitt redovisas de svar som jag fick. Texterna är lätt redigerade av mig med avseende på eventuella upprepningar eller stakningar och så vidare. Redigeringen påverkade inte innehåll eller betydelse i brukarnas uppgifter.

Jag tycker mycket om parken, den är ett rogivande och trevligt inslag. Vatten är alltid en bra sak. Parken är bra om man har hund och jag gillar fågellivet. På sommaren ser man människor som promenerar och har picknick. Det är en underbar plats att besöka med småbarn. Jag har inget negativt att säga.

(Kvinna, pensionär. Rastar hunden).

Vi besöker parken nästan varje dag och idag tillsammans med barnbarnet. Det är en bra plats att ta med sig barnbarnen till och vi försöker att få dem intresserade då det är så fint. Vi har ingen favoritplats utan besöker hela parken och ibland tar vi med oss fika. Parken är jättebra och trevlig och den gör nytta. Det är inget som är särskilt bra, den är allmänt bra. Fågellivet är en bra sak förstås och det finns många speciella arter här. Vi har även en fin utsikt över Vattenparken från där vi bor. Det är svårt att veta om det är något som saknas. Lösa saker fungerar inte eftersom de blir förstörda. Livräddningsbojar försvinner och så vidare. Det som finns nu är bra. Jag känner till att en ny vattenpark är på tal. Det är bra att man kan skapa sådant som alternativ till ett reningsverk som enbart renar vatten.

(Man, 60-årsåldern. Promenad med barnbarn).

Parken skulle behöva rustas upp. Den är traskaktig och luktar illa. Det är fin utsikt och man ser vattentornet. Det är en bra mötesplats.

Jag skulle vilja ändra allt och göra området till en badplats.

Jag brukar vara här på helgerna för att möta någon och för att sitta och prata.

Det skulle kunna byggas en inomhusbaskethall här, eller en golfbana. Fast vattnet ska i alla fall vara kvar.

Det är fint och mysigt.

För mycket vass.

(En grupp killar, grundskoleungdomar. Målar av vattentornet i studiesyfte).

Jag besöker parken mest vår och sommar, men ibland på vintern. Parken är fin, det är fint med naturinslaget. Det är fint med vattnet och skogen i bakgrunden. Enköping är bra på natur och sådant. Jag brukar promenera här, lyssna på vattnet och titta på fåglar. Jag skulle vilja ha lite fler blommor sommartid och mer bubblande vatten.

(Man, 60-årsåldern. Promenerar med radio i handen).

Jag brukar ta en motionsrunda runt parken någon gång i veckan. Under vår och höst besöker jag parken varannan vecka i jobbet tillsammans med förskolebarnen. Vi matar änderna och tittar på sothöns, svanar och grodyngel vilket är kul för barnen. Dock kanske fåglarna får för mycket bulle. Det är trevligt att titta på fågellivet och vattnet och det är en lagom promenadrunda. Tyvärr är det för tungt att dra barnvagnar runt i parken och den är inte handikappanpassad överallt. Kanske en markering vid Korsängsdiket skulle öka säkerheten? Eventuellt skulle parken kunna kompletteras med planteringar. Samtidigt är det fint att den är så naturlig för det gör parken speciell och att djuren trivs så bra.

(Kvinnlig förskolelärare, 60-årsåldern).

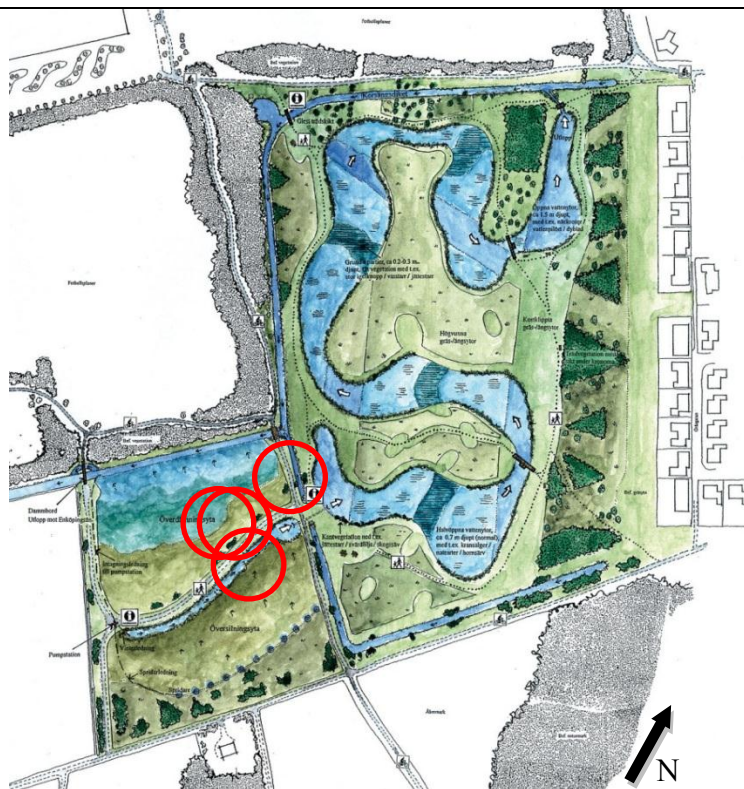
De tillfrågade ansåg inte att de hade någon specifik del som de favoriserade särskilt.

Röster om vattenparken sommaren 2012

Lördagen den 4:e augusti 2012 besökte jag Vattenparken i samband med att Centerpartiet anordnat en familjedag i parken. De aktiviteter som ägde rum var bland annat vattenlekar, tipspromenad samt att fika. Jag tog tillfället i akt och lät besökarna fylla i ett frågeformulär om vad de tycker om vattenparken. De tillfrågade utgjordes av 13 personer, såväl ung som gammal. I följande avsnitt presenteras en sammanställning av deras svar.

Hur ofta besöker du Vattenparken?	Varför går du dit?
<ul style="list-style-type: none"> – Någon gång/år: 6 – Ganska ofta: 1 – Varje gång jag är i Enköping: 1 – Cyklar varje dag: 1 – 3-4ggr/v: 2 – 1g/v: 1 – 1g/14:e dag: 1 	<ul style="list-style-type: none"> – Familjedag: 1 – Nära, naturupplevelse: 1 – Centeraktivitet: 3 – Roligt för barnen att mata änder: 1 – Fin plats: 3 – För att äta mellanmål med fritids: 1 – Motion: 2 – Vackert: 1 – Plockar blommor. Brukar passera när jag ska träna: 1 – Passerar på promenad: 1 – Rekreation: 1 – Trevligt område: 1

Vart brukar du gå när du är där? Har du någon favoritplats?

Försök markera var du vistas mest. Det kan vara flera ställen.

- Nej, jag har ingen favoritplats: 2
- Ingen kommentar: 4
- Överallt: 2
- Rundan med stavar: 1
- Ja: 4 (se röd cirkelmarkering på kartan)

Bild 5. Illustrationsplan från detaljplan 320, Enköpings kommun. Användning sker efter kommunens medgivande. Cirkelsymboler och norrpil är gjorda av Petra Löfgren 2012.

Vad brukar du göra i Vattenparken?	Vad tycker du om parken?
<ul style="list-style-type: none"> - Titta: 2 - Promenera: 6 - Plocka blommor: 3 - Mata fåglar: 1 - Sitta och filosofera: 1 - Sitta och prata och ta det lugnt: 1 - Äta mellanmål: 1 - Cykla: 2 - Njuta vid genomgång: 1 - Vattenexperiment: 1 - Familjedag: 1 	<ul style="list-style-type: none"> - Jättefint: 2 - En oas i vardagen: 1 - Bra: 4 - Fint naturområde: 1 - Fint: 2 - Gillar den mycket: 1 - Trevlig: 2 - Ger sjökänsla nästan mitt i stan: 1 - Underbart: 1 - Vacker: 1 - Smart rening av vatten: 2 - Lugnande: 1

Är det något du tycker är särskilt bra/dåligt?	Finns det något du skulle vilja förändra/tillföra? Saknar du något?
<ul style="list-style-type: none"> – Nej: 1 – Ingen kommentar: 2 <p>Bra:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fåglarna: 2 – Det mesta är bra: 1 – Bra att rena dagvatten samtidigt som det blir ett fint naturområde: 2 – Att gräset klipps: 1 – Nya bänkar: 1 – Miljön överlag är bra: 1 – Många använder sig av parken: 1 – Bra med bänkar att sitta på: 1 <p>Dåligt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Få soptunnor: 1 	<ul style="list-style-type: none"> – Nej: 4 – Vet ej: 2 <ul style="list-style-type: none"> – Någon mer soffa efter vägen: 1 – Information: 1 – Eldstad: 2 – Fler aktivitetsmöjligheter (för att göra parken till ett bra utflyktsmål för familjer): 2 – Fågeltorn: 1 – Fler klippta gräsytor: 1 – Att nå ner till vattnet lättare, kunna doppa fingrarna: 1

Vad tycker du om parken ur en estetisk synpunkt?
<ul style="list-style-type: none"> – Bra: 7 – Fin: 1 – Konstig formulering: 1 – Vacker: 3 – Passar utmärkt in i stadsmiljön: 1 – Fint utformad: 1

Upplevelsestudie

Jag anser att besökarens upplevelser kan utgöra en avgörande del för vilken relation han/hon får till platsen. För att belysa de upplevelser som parken har att erbjuda har jag använt mig själv som referens och redogjort för de upplevelser som jag varit med om under det flertal gånger jag varit där. Jag upptäckte att de upplevelser och känslor jag får är beroende av säsong, väder och den sinnesstämning jag befinner mig i just då. Nedan följer några utdrag ur mina egna upplevelseanteckningar. De beskrivna känslorna fick jag när jag besökte parken under året 2009.

En kulen och vindpinad vårvinterdag stod jag helt ensam i parken och det var knappt att jag hörde en endaste fågel. Jag stod där och huttrade för mig själv och kunde nästan inte förmå mig att ta upp kameran, eftersom mina frostbitna fingrar skulle protestera. Vistelsen blev kortvarig, då det kändes kallt, trist och grått och jag längtade hem till värmen. Det gjorde inte saken bättre att snön nästan smält bort och lämnat efter sig en smetig lersörja som kippade under mina skosulor. Trafiken bullrade i fjärran och näsborrarna fylldes av dofterna från dy och gammalt gräs...

Det skulle dock bli bättre...

Dagen efter gick jag tillbaka. Vinden hade mojnät och solen sken från en klarblå himmel och spred värme över min kind. Det luktade friskt. Fåglarna hade vågat sig fram och sjöng för full hals och en liten fjäril som nyss vaknat fladdrade lätt med vingarna mot skyn. Det myllrade av liv i vattenbrynet, i den del där isen börjat ge efter. Där gick jag, mindre ensam bland en och annan hundägare, med ett fånigt leende på läpparna. Tänk vad fint det är här, tänkte jag, trots att det fortfarande kippade under mina skor. Tänk vilken skillnad lite solsken kan göra!

Som jag minns det hade jag inte några särskilda känslor när jag begav mig ut. Det var bara en vanlig dag, precis så som en helt vanlig dag kan vara. Ibland är dock inte dagarna sådär "helt vanliga" känslomässigt.

En annan dag kände jag mig allmänt nedstämd. En bra sak för att råda bot på det är att gå ut och ta en promenad. Genom att gå till Vattenparken skulle jag slå två flugor i en smäll – en välgörande promenad och en chans att studera parken. Jag satte mig på en bänk intill vattnet och tittade på det djurliv som vimlade omkring mig. Fiskar hoppade över vattenytan och tärnor dök i sin tur efter fisk. Sothöns spatserade på ett lustigt vis över gräset på jakt efter mat. Alla olika scenerier som spelades upp framför mig fick mina tankar att skingras och när jag gick därifrån var jag på ett betydligt bättre humör. Det är otroligt hur naturen kan påverka humöret på ett positivt sätt...

Något jag lagt märke till är den goda inverkan som djurlivet i min omgivning har på mig. Vattenparkens djurrika miljöer är inget undantag.

En dag såg jag en rovfågel som gjorde ett sådant djupdyk efter fisk så att det stänkte vatten åt alla håll. Det var mäktigt. Mäktigt var det också när jag fick beskåda två svanpar i vild fejd med varandra. Tydligt var Vattenparken för liten för att två par skulle kunna samsas där. Att se en svan flyga fem meter framför mina ögon, det är minst sagt en mäktig känsla. Jag var väldigt fascinerad av skådespelet framför mig, samtidigt som fyra ilskna svanar alldeles nära nog gjorde mig lite rädd ändå...

En vinterdag fylldes jag av fascination av en helt annan anledning än det djurliv jag möts av.

Det var en vintrig dag, inte så mycket snö men det var något frostigt och solen strålade och gav ifrån sig ett skirt ljus över parken. Jag slogs av hur vackra alla färger var. Det fanns inget grönt att tala om varken i träden eller på marken. De enda färgerna som jag kunde notera var det blå vattnet, det beigefärgade torra gräset samt trädens bruna, kala stammar. Ändå var det så otroligt vackert. Isen som var på väg att smälta hade fått en djupblå ton, så vacker mot den ljusa vassen.

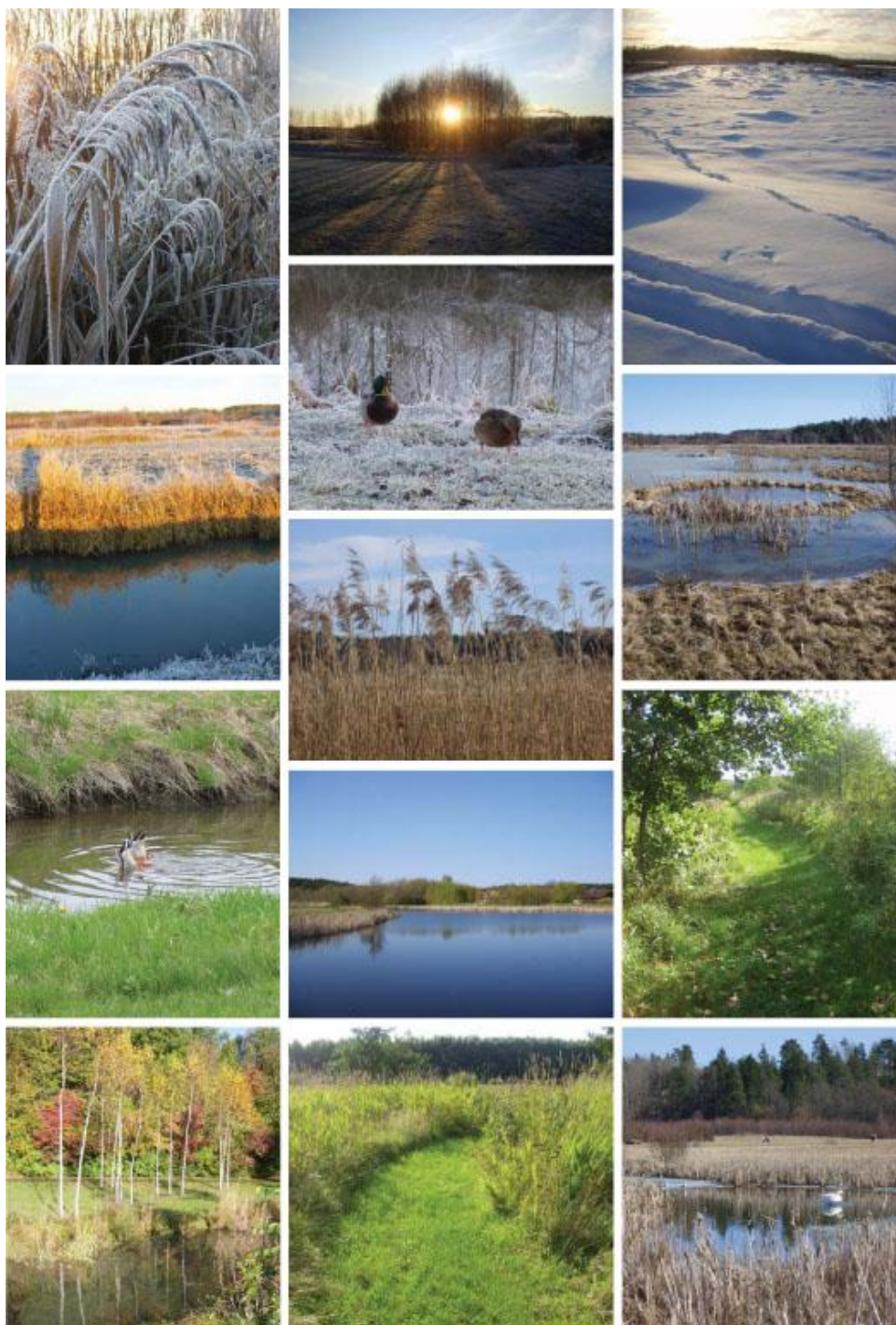

Bild 6. Bildkollaget ger exempel på hur Vattenparken ändrar skepnad över året. Ljus och färg spelar en stor roll för upplevelsen av parken, liksom dess djurliv. Fotograf: Petra Löfgren. Bilderna är tagna under åren 2009 och 2012.

Resultat – ett sammandrag

När jag besökte parken fick jag en bild av hur den brukas förutom sitt huvudsakliga användningsområde att *rena delar av Enköpings dagvatten* från skadliga ämnen såsom fosfor, kväve och metaller innan vattnet når Mälaren. Mina iakttagelser visade att parken används av såväl *gammal som ung*. Då jag till vardags besökte parken mestadels under dagtid utgjordes dock den största delen av pensionärer eller föräldralediga mammor med barnvagn.

Under helgen lade jag märke till att besökarna var fler. Vid dåligt väder kunde jag finna mig själv ensam i parken medan den under fina dagar var desto mer välbesökt. Bland de besökare jag talat med tycks det vara relativt vanligt att de besöker parken åtminstone *någon gång under en 14-dagars period* medan vissa vistas där *flera gånger i veckan*. En betydande del av de tillfrågade var bosatta utanför Enköping och besökte därför enbart parken någon gång per år.

Det har visat sig att parken *används på flera olika sätt*. De användningsområden som jag fann mest förekommande var att använda den som frilufts- eller rekreationsområde för att *promenera* och *rasta hunden*. Den har blivit till en välbesökt plats för *fiske* och för *fågelskådning* både av amatörer och inbitna fågelskådare. Jag finner Vattenparkens fågelliv rogivande, fascinerande och stundtals till och med spännande. När jag samtalade med parkens besökare fick jag ofta höra att de tycker om att titta på fåglarna. Vidare var det även vanligt förekommande med besökare som *fikar* eller *vilar* vid rastplatserna samt använder parken som *mötesplats*. Jag mötte en grupp skolungdomar som besökte parken i *studiesyfte* och jag har tagit del av information som säger att parken får många besök av skolor och förskolor i närheten och av olika nationella organisationer. Den visas även upp för *internationella besökare* som vill ta del av Vattenparken. Det faktum att jag skriver mitt kandidatarbete om Vattenparken visar också att den används i studiesyfte.

Jag hade för avsikt att försöka ta reda på om det var någon del av parken som besökarna använde särskilt eller tyckte speciellt mycket om. Jag tyckte mig inte se att det var några särskilda delar av parken som användes mer än andra, förutom att brukaren nyttjar de gångstråk som klipps regelbundet. Det var dock vanligt att se besökare sittandes vid de bänkar och bord som finns på rastplatserna, vilket även analysmetoden *Anthropological tracking* visat tecken på. De svar som jag fick då jag pratade med några av besökarna var att de till största del *uppskattade hela parken* och att det inte fanns något speciellt område som de hade som favoritplats. Fler genomförda intervjuer hade bidragit med ett utförligare resultat att arbeta med i den frågan.

Som en del i det här arbetet har jag undersökt vilka upplevelser Vattenparken erbjuder, vilket i sin tur återspeglar dess betydelse för brukaren. Vattenparken tycks vara mycket uppskattad. Flera ord från de besökare jag talade med om hur de upplever parken var av positiv karaktär såsom *tycker mycket om, rogivande, trevlig, underbar plats, bra, gillar, jättebra, fint, gör nytta, mysigt, speciell, fin utsikt, bra mötesplats, djur trivs*. Fåglar och vatten var ord som nämndes särskilt i samband med det som ansågs positivt. De flesta tyckte att det som finns i parken nu är bra och de vill inte förändra något. Några ungdomar hade dock åsikter med mer negativ klang med beskrivande ord som *tråkig, luktar illa och för mycket vass*. De förslag om förändringar som dök upp från dem var *rusta upp och gör badplats*. De ville även ha en *inomhusbaskethall* eller *golfbana* där men vattnet skulle få vara kvar. Andra besökare eftersökte *fler blommor sommartid, bubb-*

lande vatten, möjlighet att dra barnvagnar samt ökad säkerhet vid korsängsdiket genom lämplig markering. Någon tyckte även att det saknades *handikappanpassade vägar* i parken samt att *vattnet borde tillgängliggöras* ytterligare så att det går att doppa fingrarna i det. Det saknades även *sopkorgar, eldstäder* samt *fler aktiviteter* som skapar utflyktsmål för familjer.

Den upplevelsestudie som bygger på mina egna upplevelser från parken visar att upplevelsen av parken skiftar beroende på *väder och säsong*. Upplevelsen sker med *alla sinnen* genom skiftande vyer, dofter och ljud. Där går att känna materialväxlingar samt väder och vind. Parken utgör en miljö full av *variationer*, där många olika saker försiggår att ta del av för olika sinnen. Olika scenerier spelas upp *som påverkar sinnet och humöret* på ett positivt sätt. En känsla av nedstämdhet kan skingras och utbytas mot upprymdhet och motivation. Till detta kommer alla *vackra bilder* av ett stundom gnistrande frostigt och kontrastrikt landskap inbäddat i ett skirt ljus, stundom i utslagen grönska.

Diskussion

Som jag skrev inledningsvis har jag skapat personliga kopplingar till Enköpings vattenpark genom åren, delvis genom mitt jobb men även på grund av dess närhet till mitt barndomshem. På grund av detta har det funnits en vilja från min sida att ta reda på mer om parken. Syftet med mitt kandidatarbete var att ta reda på vilken relation Vattenparkens besökare har till parken och vad den därigenom betyder för dem.

Här följer en diskussion kring och tolkning av de resultat som arbetet bidragit med. Resultatavsnittet består av tre delar som baseras på resultat från *observationer* i parken, *intervjuer* med brukare och *upplevelsestudier* med mig själv som referens men även en sammanställning av brukarnas upplevelseord. Diskussionen följer samma upplägg.

Observationer

Brukarobservationerna i Vattenparken var givande inslag på så sätt att det var möjligt att i lugn och ro iaktta vad som försiggick i där. När brukaren vistas i miljön på sina egna villkor utan vetskapen om att någon gör en observation som en del i ett arbete blir resultatet tydligt och sanningsenligt. Det som jag ser försiggår är det som försiggår. Ställs frågan ”vad brukar du göra?” till en person öga mot öga, kan jag inte veta säkert om personen ifråga faktiskt brukar plocka blommor och så vidare, eftersom jag inte observerat det själv. Jag anser att jag hade kunnat göra fler observationer, vid olika tidpunkter och väderlekar, för att få en så övergripande bild som möjligt. Jag besökte parken mestadels under dagtid, dock såväl vardag som helg, främst vid behagligt väder.

Det har varit intressant att använda en befintlig observationsmetod genom *Anthropological tracking*. Där sökte jag efter tecken på brukaranvändning genom att studera slitage och nedskräpning av marken. Det fick mig att sänka blicken och se Vattenparken ur en ny synvinkel. Jag fick en bild av att vissa områden används mer frekvent än andra även om det inte var ett solklart faktum. För att

använda sig av en sådan metod som ett sätt att nå tydliga resultat krävs det nog att den utförs vid fler tillfällen för att till exempel utesluta slumpens inverkan. Det kan ju vara så att en särskilt fin helg bidragit till att människor samlats vid parkbänkarna och skräpat ner och att det sedan inte sker under resten av sommaren. Då är det fel att påstå att det är platser som används särskilt frekvent efter att gjort observationen en gång. Dock kan mina observationer av brukarna styrka att det är platser som ofta används.

Det bör tas i beaktande att slitage kan härröra från andra faktorer än frekvent användande av en plats. Det kan vara ett resultat av förändrade markförhållanden som till exempel att marken är sank där. Detta kan skapa vattenansamlingar som inte torkar upp vilket gör marken känsligare för slitage. Det behöver således inte påvisa ett större brukartryck. Det hade varit värdefullt att använda *Anthropological tracking* under vintersäsongen då snön skapar tydliga spår.

Röster om Vattenparken - intervjuer och enkät

De intervjuer som ägde rum våren 2009 bidrog med många positiva ord om Vattenparken. Naturligtvis kan det vara den sanna bilden av parken men där finns en viss risk att den som intervjuas påverkas av mig och det mitt arbete ska resultera i. Det finns även en risk att dessa korta intervjuer på tu man hand gör att personen inte hinner tänka efter, känner sig pressad och kanske inte törs ge uttryck för vad den egentligen tycker och tänker. När jag själv reflekterar över detta kommer jag fram till att jag nog i liknande situationer enbart svarar för att ha något att säga och då blir det gärna något positivt. Dessa korta intervjuer, där den tillfrågade inte är beredd, kan å andra sidan leda fram till de mest spontana och ärliga svaren som inte är resultatet av att ha tänkt ut "det perfekta svaret". Med "det perfekta svaret" syftar jag till det som den tillfrågade kanske tror att jag vill höra.

Förutom alla positiva ord om Vattenparken kom det några önskemål om tilllägg och förändringar, främst från yngre besökare. Det är dock svårt att veta om dessa åsikter grundar sig i en okunskap om Vattenparkens huvudsakliga funktion. Det kan naturligtvis leda till att platsen upplevs som tråkig och händelselös och åsikten att den skulle kunna användas till andra saker. Studiebesök för alla åldrar är därmed en värdefull väg att gå för att nå ut med Vattenparkens verkliga syfte till alla.

Det finns ett visst utrymme för misstolkning vid intervjuer. En fråga som känns självklar för mig kan vara ytterst oklar för den som får frågan. Hur en fråga ställs kan också påverka svaret. Jag nämner frågan *Vad tycker du om parken ur en estetisk synpunkt?* som ett exempel. Många av de tillfrågade tyckte att det var en konstig fråga medan jag som formulerade den tyckte den var glasklar när jag skrev den. Vid närmare eftertanke tycker jag det inte alls. Vi har alla olika referenser att förhålla oss till, vilket kan avspeglas i svaren.

Jag anser att ett större antal intervjuer, utförda vid olika tillfällen, hade kunnat bidra med en tydligare bild av den relation brukaren har till parken. Dock fann jag att det var så pass många som hade positiva åsikter att det går att säga att Vattenparken är mycket uppskattad av de som besöker den. Det vore intressant att intervjua människor utanför Vattenparken, de jag möter i staden, för att se vilken relation de har till den. De jag samtalade med hade redan någon slags relation till den i och med att de befann sig där.

Sommaren 2012 gjorde jag en enkät som Vattenparkens besökare fick svara på. Denna innehöll samma frågor som vid tidigare intervjuer men med några få tillägg. Detta skedde skriftligt vilket möjliggjorde att den svarande fick mer tid för eftertanke och för sig själv. Svaren i intervjuerna respektive enkäten skiljde sig inte nämnvärt åt, även om de blev mer utförliga muntligt. Det är möjligt att det går att utläsa fler önskemål om förändring i enkäten. Något som är värt att ha i åtanke är att de svarande på enkäten alla deltog i ett evenemang som ägde rum denna dag. Detta innebär att vissa besökare kom utifrån och bara besöker parken vid detta evenemang en gång om året. Det är intressant att ta del av vad besökare från andra delar av landet har för åsikter om Vattenparken. Samtidigt saknar de den relation till parken som de som vistas där mer regelbundet har. Det kan vara svårare för dem att svara på en sådan enkät. Liksom med intervjuerna anser jag att enkäten kunde ha delats ut vid fler tillfällen för att åstadkomma en tydligare och rättvisare bild av brukarens relation till parken.

Upplevelsestudie

Det var bra för mig och arbetet att använda mig själv som referens för att undersöka vilka upplevelser Vattenparken ger. När jag använde mig själv som försöksperson kunde jag ta mig den tid som jag behövde för att kunna känna av och ta del av olika upplevelser. Jag kunde dessutom avläsa skillnader från besök till besök, vilket inte är möjligt vid samtal med olika, från gång till gång, sporadiskt utvalda personer.

Mina upplevelsestudier visar att Vattenparken skapar olika upplevelser beroende av en rad olika förhållanden, till exempel väderlek och sinnesstämning. Det torde också vara så att då vi människor alla är olika, så upplever vi också parken på olika sätt. De upplevelser och den relation som skapas till en plats tror jag till exempel kan härröra från det ursprung man har. Till exempel tror jag att du har olika känslor för naturen och hur viktig den är för dig beroende av om du växt upp i storstaden eller på landet. Vad vi har för intressen tror jag också spelar in i hur vi upplever saker och ting i vår omgivning. Jag tycker om färg och form och därför bidrar Vattenparkens färgskiftningar och kontraster till upplevelser för mig. Jag uppskattar parkens färgskiftningar, som under vår och höst erbjuder färgsprakande lövverk. Vintertid täcks marken av snö och trädens grenar kläs in i gnistrande rimfrost. Någon annan kanske däremot triggas av den upplevelse som skidåkning kan ge. Därför är röster från olika besökare av vikt.

Det bör finnas i åtanke att jag kan ha varit färgad i mina upplevelser i och med att jag gör det här arbetet om parken och att det kan tänkas styra mina upplevelser omedvetet.

Vattenparkens betydelse som grö- och blåstruktur

I inledningen berättade jag att Enköping är en stad med många parker. Vidare nämner jag i metoddelen att jag undersökt huruvida parkens läge i förhållande till övrig grö- och blåstruktur i staden kan påverka dess betydelse för brukaren. Jag har funderat kring hur betydelsefull Vattenparken är som grönområde för Enköpings stad. I Enköping finns det relativt gott om parker som till största del är placerade i anslutning till centrum och längs en linje från hamnen i sydväst till Enköpings resecentrum i nordost. Väster och öster om centrum saknas liknande

parker i stort sett helt och därmed har Vattenparkens läge i öst fyllt en funktion som parkområde för de som vistas där. I det område där Vattenparken är belägen är dock avståndet till skog och naturmark inte särskilt stort, utan endast ungefär 10-15 minuters gångväg. Därför tycks det inte finnas något stort behov av en traditionell park eller nytt grönområde med syfte att fungera som stadsnära natur för människor där. Parken är dock ett lättillgängligt naturområde för såväl gammal som ung och är till viss mån handikappanpassat. Vattenparkens vattenrenande funktion och betydelse för miljöarbetet i kommunen bidrar också till att platsen blir spännande, unik och viktig. Den är även speciell i det hänseendet att den har ett naturligt utseende där det mänskliga ingreppet inte är så tydligt.

I min utbildning har jag fått lära mig att vatteninslag i olika miljöer ofta besitter en särskild attraktionskraft. Det kan enligt min mening tyckas särskilt eftertraktat där närheten till vattendrag saknas. Enköping är en hamnstad vilket innebär en naturlig närhet till vatten. Enköpingsån slingrar sig genom centrum och mynnar ut i sjön Mälaren som finns inom några kilometers avstånd från stadskärnan. Att skapa ytterligare en vattenmiljö i en så pass sjönära stad enbart för attraktionskraftens skull kan därmed tyckas mindre nödvändigt. Dock kan man vända på den tanken och istället se till att stärka kopplingen till Mälaren och identiteten som sjönära stad genom att tillföra vatten. Flera av de personer som jag talat med påpekade att vattnet i parken är ett trevligt inslag som gör att de gärna går dit. Jag betonar dock att syftet med Vattenparken inte varit att skapa en vattenmiljö för dess attraktionskrafts skull. Dess huvudsyfte är att rena dagvatten från miljöskadliga utsläpp innan det når Mälaren. Parken ser alltså till att rädda vårt livsviktiga vatten, vilket ju är attraktivt i sig. Att det i och med detta skapats en trivsamt vattenmiljö för både djur och människor ser jag som en positiv bonus.

Slutord

Avslutningsvis vill jag redogöra för den reflektion som jag kommit fram till genom mitt arbete. Utifrån mina resultat gör jag tolkningen att Vattenparken skapar många positiva reaktioner hos besökaren, vare sig den vistas där regelbundet eller inte. Vem hade kunnat ana det med tanke på den negativa respons som projektet fick inledningsvis? De reaktioner parken väckt har växlat från misstankar till självklarhet och för egen del minns jag inte ens hur platsen såg ut innan Vattenparken anlades. Parken används på många olika sätt, vid olika tidpunkter, vilket skapar olika upplevelser för brukaren samt varierande upplevelser från person till person. Vattenparken används flitigt som frilufts- och rekreationsområde vilket i sin tur ger den ett socialt värde genom att människor har en chans att mötas och skapa relationer till varandra. Där vistas besökare med olika slags intressen, såväl gammal som ung. Många besökare kommer dit i studiesyfte, antingen för att titta på växter och djur eller för att få en inblick i hur parken fungerar och vad den betyder för kommunen. Studiebesöken är såväl lokala som nationella och internationella. Vattenparken skapar på så sätt god reklam för Enköpings kommun och utgör en gynnsam faktor för turistnäringen.

I de svar jag fått från parkens brukare samt utifrån mina egna referenser törs jag utläsa att Vattenparken bidragit med att Enköpingsborna fått en unik plats som de kan känna sig stolta över. Den bidrar med flera olika positiva aspekter som gör den betydelsefull och speciell för brukaren, som på så sätt skapar en god relation till den. För egen del utgör själva tanken bakom projektet, att rena vårt

livsviktiga vatten, att Vattenparken blir en särskilt vacker plats för mig. Min förhoppning är att detta arbete ska kunna bidra med intressant material som kan användas inom liknande projekt som Vattenparken i framtiden.

Referenser

Nationalencyklopedin (1990). Sökord: *Betydelse*. Höganäs: Bokförlaget Bra Böcker AB.

Nationalencyklopedin (2012). Sökord: *Relation*. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ne.se/sok?q=relation> [2012-11-04]

Enköpings kommun (2000). *Vattenparken – naturlig vattenrening i Enköpings kommun*. Enköpings kommun, Teknikförvaltningen. Broschyr.

Enköpings kommun (2009). *Enköpings parkkarta*. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.enkoping.se/files/pdf/parker/parkarta.pdf> [2012-12-18]

Thwaites, K. & Simkins, I. M. (2007). *Experiential Landscape. An Approach to People, Place and Space*. New York: Routledge Taylor & Francis Group.